

Доколко Рождество е християнски празник?! В каква степен езическото влияние е проникнало в християнството и е размило онези събития, които са се случили преди 2000 години, както и тяхното значение за нас днес?!

Във „Великден - езичество и традиция” тук: <http://www.morphono.com/articles/velikden.pdf> (в Morphono Reflections Text - Лични - <http://www.morphono.com/reflections/textper/textper.html>) разясних доколко езическото е проникнало в християнството по отношение на Великден, но сега ще направя скромнен опит да покажа кога, как и защо езически практики са проникнали в християнството и по отношение на Рождество.

Бих искал да споделя някои факти относно Рождество Христово, или както го наричат всички, които се наричат вярващи, а не са – Коледа. Ние, обаче, които сме вярващи, *празнуваме* този *празник* на 25-ти Декември. В „Коледа или Рождество Христово” (<http://www.morphono.com/reflections/textper/textper.html>) аз разясних *защо*, а сега ще направя опит да покажа *как*.

Какво означава Christmas или както е известно у нас – Коледа?

Думата Christmas произлиза от латинските думи Cristes Maesse, което означава „Христова литургия” (меса). На Коледа християните празнуват раждането на Исус. Според повечето историци първото празнуване на Рождество Христово се е състояло в Рим през 336 г. сл. Хр. (**Забележете:** празника Рождество дори не е празнуван в ранната църква през първите три века! В „Коледа или Рождество Христово” в точката „Как се налага датата за Рождество” (стр. 8) съм уточнил това по следния начин: „Въпреки че трудно може да се определи кога за първи път 25.12. започва да се празнува като Рождество Христово, историците като общо са съгласни, че това се случва някъде през IV век. Това е изумително късна дата. Рождество не се празнува в Рим, столицата на империята, до около 300 години след Христовата смърт. Произходът му не може да се открие в учението или обичаите на ранните християни”).

Днес Коледа е и празник, и свещен ден - едно от най-тържествените събития, особено за децата, а за християните - важен ден от християнския календар.

Защо Коледа е толкова важна?

Според годишника на "Енциклопедия Британика" (Encyclopedia Britannica) за 1994 г. в света има 1.8 милиарда християни от общото население на Земята (което е около 5.5 милиарда), което прави християнството най-разпространеното вероизповедание на планетата. В САЩ християните са 85% от цялото население. Тъй като християните почитат Исус, раждането му е важен ден за тях.

В САЩ седмиците преди Коледа са седмиците с най-много и най-големи покупки в годината. Повечето от търговците осъществяват около 70% от годишния си оборот точно тогава.

Според книгата на Даниел Бърстън "Американците", Коледа не е била широко разпространена в САЩ до към 1860 г. През 1876 г. за първи път големият градски магазин на Ню Йорк - "Мейси", остава отворен до 12 часа в нощта на Коледа. През 1874 г. пък за първи път са украсени прозорците на магазина с новогодишни елементи. (Източник: http://society.actualno.com/news_88890.html)

Коледа днес е станал толкова важен празник не защото на тази дата е роден Исус Христос, а защото индустрията печели от този ден толкова, колкото през по – голямата част от годината не може! В „Коледа или Рождество Христово” в точката „Как се заражда празника Рождество” (стр. 14) се разкрива тази истина по – конкретно – така: „С оглед критиката на комерсиализирането на Рождество Христово, интересно е да се отбележи, че светският, а не религиозният аспект на празника е причина за световната му популярност. В САЩ „търговците разчитат на коледните продажби, които възлизат до 50% от годишните им печалби. Пазаруването около рождествените празници „излива” приблизително 37 млн. долара в икономиката на страната, което прави приходите от американското Рождество по-големи от брутния вътрешен продукт на Ирландия. Убеден в икономическото въздействие на Рождество Христово, президентът на САЩ – Франклин Рузвелт измества Деня на благодарността от 30.11. на 23.11. с цел да се удължи с още една седмица

еуфорията за пазаруване преди Рождество. Все повече и повече в нашето съвремие ставаме неволни свидетели как богословието на Рождество твърде лесно се губи някъде задушено под блестящите украси и подаръчни опаковки, но все пак трябва да признаем, че извън богословското си значение, празникът губи изцяло своето истинско предназначение и смисъл”.

По – надолу ще дам повече информация относно произхода и езическите корени на Коледа (респ. Рождество), както и от къде образа на Дядо Мраз се е появил, какви са езическите символи, с които украсяваме елхата, как се празнува Коледа в различните континенти по света и други интересни неща, свързани с празника. Ще се убедите каква богата палитра от езически традиции е залегнала в основата на това, което днес наричаме Рождество Христово!

И така, знам, че темата, която поставям тук е деликатна и вероятно ще предизвика неодобрение, но смятам, че трябва да знаем от къде произлиза този празник и каква е символиката му. В „Коледа или Рождество Христово” аз показах как езичеството е проникнало в християнството и е оставило незаличими следи. Сега ще покажа кои са онези практики, които малко или много мнозина християни практикуват днес без дори да се замислят за корените, значението и същността им.

Искам да ви помоля обаче, когато дойдат празниците и сте пред телевизорите си, да обърнете внимание колко искрено медиите (респ. Православната Църква) признават, че езическото влияние е проникнало и преиначило т.нар. празник Рождество Христово!

Историята

Празнуването на Рождество Христово е въведено по римско време от император Константин, който е дал датата 25-ти Декември. Тази дата е била официален празник на култа към Слънцето. Този култ е съществувал векове преди да е бил роден Христос. Богът на слънцето е бил наричан с различни имена - Сатурн, Адонис, Ваал. На тази дата Сатана е внушил на хората да празнуват и рождения ден на Кришна, Митра, Осирис, Хорус, Херкулес, Дионисий, Тамуз, Буда и др. Всички тези езически богове са имали **точно тази** рождена дата - 25-ти Декември. Техните рождени дни не са били разпръснати през годината, но са били ТОЧНО на тази дата. Вижте внимателно имената им. Има още много. На едно място в една от книгите на пророците (Мал. 4:2) се говори за "слънцето на правдата", поради която причина Рим е казал - това ще е датата - тъкмо и двете ще са в синхрон - езичниците ще си празнуват култът към слънцето, а християните - към "слънцето на правдата", техния Бог! (Повече по въпроса с датата 25-ти Декември вижте в „Коледа или Рождество Христово” – „Кога е роден Исус Христос?”, стр. 4 – 6)

Култът

По отношение на Слънцето, още от векове преди Христа, историята изобилства от изображения и текстове, отразяващи обожанието и преклонението на хората пред този небесен обект. Лесно е да се разбере това, тъй като всяка сутрин Слънцето изгрява, носейки светлина, топлина и сигурност на хората, спасявайки човека от студената, непрогледна и изпълнена с хищници тъмнина на нощта. Древните култури разбирали, че без него посевите няма да растат, и че животът на планетата няма да оцелее без него. Тази действителност прави Слънцето най – боготвореният обект на всички времена!

Нищо чудно, че именно римската (т.е. Католическата) църква въвежда 25-ти Декември (култът към слънцето) като празника "Коледа", който християните наричат "Рождество Христово".

Ранните цивилизации не просто са боготворяли Слънцето и неговата способност да дава и поддържа живота на земята, но то (Слънцето) е и персонифицирано като представител на невидимия Създател – Бог, и е познато като Бог – Слънце, Светлината на света, Спасителят на човечеството!

Символа на слънцето, използван сред вавилонските култове и досега е звезда, на която 4-те главни лъчи са хоризонтални и вертикални. Другите лъчи са ъглополовящи на главните. Този символ се използва широко в католическата църква (повече по въпроса вижте тук: <http://www.aloha.net/~mikesch/verita.htm>).

Дори католическите енциклопедии говорят за езическия характер на празника: "Коледа не е сред най-ранните

празници на църквата... първата поява на празника идва от Египет" (Католическа енциклопедия, издание 1911)

Мнозина биха казали: „Ние не празнуваме култът към слънцето, а рождението на Христос”. Кой обаче ни каза да го празнувате? Бог или човек? Кого бихте обвинили - тези, които спазват човешката традиция и го празнуват или тези, които не я спазват? Че какво пречи, ще каже някой, да си измислим празник и да го празнуваме? Че какво пречи да го направим на същия ден, както езическите народи го правят? Че какво пречи да го празнуваме по същия начин, само да наричаме Този, за който го празнуваме с друго име?

Ето какво казва Писанието:

„Когато Господ твоят Бог изстреби от пред тебе народите на земята, гдето ти отиваш да ги завладееш, и ти ги завладяваш и се заселиш в земята им, Внимавай на себе си да се не улавяш в примка да ги последваш, когато бъдат изстребени от пред тебе; и да не изпитваш за боговете им, като казваш: Как служат тия народи на боговете си? - за да направя и аз така” (Втор. 12:29,30)

КОЛЕДАТА – КРАТКА ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА ЗА ПРОИЗХОДА НА ПРАЗНИКА

Днес почти цялото човечество смята, че коледата е християнски празник, на който се чества раждането на Исус. Това разбиране не отговаря на истината.

Коледата в действителност е езически празник, който възниква в древна Месопотамия преди около 4000 години и няма нищо общо с нашия Господ Исус Христос. След като преминава през древния Вавилон и римската "сатурналия", коледата навлиза сред католицизма.

Преди всичко трябва да отбележим, че в Библията никъде не се споменава за честване на рожден ден на Господа. Бихме могли да добавим, че тази идея е унижителна и абсурдна, защото Бог е Вечностьсуществоващ. Ето какво казва словото за произхода на Исус: "А ти, Витлеем Ефратов, Макар и да си малък за да бъдеш между Юдовите родове, от тебе ще излезе за Мене Един, Който ще бъде владетел в Израиля, Чийто произход е от начало, от вечността." (Михей 5:2).

Не е ли унижително да говорим, че Този, Който е от вечността, бил имал "рожден ден"? Ако датата на раждането на Исус в плът на земята беше толкова важна, не би ли следвало словото да ни я каже? Учените си блъскат главата над въпроса на коя дата се е родил Исус на земята, но не могат с точност да определят дори и годината.

Тъй като отговорите на тези въпроси са ясни, нека направим една кратка историческа справка. Честването на Коледа започва около 2000 г преди Христа в Месопотамия, откъдето преминава в Персия и Вавилон.

Коледата в Месопотамия се провежда малко преди Нова година, продължава 12 дни и е била посветена на техния главен идол наречен "бог Мардук". Жителите на Месопотамия вярват, че през този период Мардук се бори със силите на злото. Чрез пиршествата и жертвоприношенията те смятат, че му помагат. От тях са останали ритуалното изгаряне на вечнозелени растения, размяната на подаръци, празничните шествия.

Персия и Вавилон заимстват много неща от коледата на Месопотамия - в края на годината и те провеждат подобен карнавал. В Персия вярват, че преди идването на новата година доброто и злото се смесват, и затова ритуално слугите и господарите разменят местата си. На 25 декември е празнуван рождения ден на персийския "бог на слънцето" Митра.

Но най-голяма помпозност коледата придобива в римската империя, където този празник се нарича "сатурналия". Той се провежда от 17 до 24 декември в чест на техния "бог Сатурн". По време на празника има пищна вакханалия с шумни улични маскаради и размяна на подаръци. Именно сатурналията става причина католическата църква да въведе езическите ритуали, наречени "коледа", сред последователите на Исус.

Както признава дори Католическа енциклопедия, през първите векове християните не са празнували нищо подобно на коледа. Нито Иринеи, нито Тертулиан или кой да е от ранните християнски писатели не

споменава подобно нещо. Обаче фестивалът "сатурналия" е толкова обичан от езичниците, че ръководството на католическата църква решава да го "опитоми" и нарежда фестивала да се празнува "в чест на Божия Син". През 350 г католическият епископ на Рим Юлий I заповядва този фестивал да се чества на 25 декември.

По този начин вавилонските ритуали наречени "коледа" навлизат трайно в живота на католическата църква, сред вярващи хора от други общества и в обществото като цяло.

(Източник: <http://selenabg.com/index.php/2008-08-12.html>)

Дискусията

Нека илюстрирам това, което казвам с една дискусия по въпроса от форума Fellowship BG:

Сред юдеите не е традиционно да се празнуват рождени дни. Това е въведено от езичниците. Евреите не са празнували рождения ден на Мойсей или на Авраам или на някой друг, но виждаме езичниците да въвеждат празнуването на рождения ден на Христос. За рождената дата на Христос не се споменава нищо в Писанието. Явно това не е нещо, което би трябвало да интересува вярващите. Очевидно хората са искали да направят още един празник и са си измислили тази дата. Христос като юдеин нямаше навика и традицията да си празнува рождения ден. Защо ние трябва да го празнуваме? Библията не казва определена дата. Защо ние трябва да я добавяме? Защо трябва да Му честитим рождения ден на дата, която е всеизвестна с култ към слънцето - нещо, което е омразно на Бога?

Човешки празник

В Словото на Бога виждаме няколко празника, които бяха определени от Бога, както и празници, които бяха измислени от човешкото сърце, във връзка с поклонение на идоли. В 3 Царе 12:32,33 се казва:

„Тогава Еровоам установи празник в осмия месец, на петнадесетия ден от месеца, подобен на празника, който става в Юда, и принесе жертва на жертвеника. Така направи и във Ветил, като пожертвува на телетата, които бе направил; и настани във Ветил жреците на високите места, които бе направил. И на петнадесетия ден от осмия месец, в месеца, който бе измислил от сърцето си, принесе жертва на жертвеника, който бе издигнал във Ветил; и установи празник за израилтяните, и възкачи се на жертвеника за да покади”

Всъщност, целта на Еровоам не беше само да отвърне хората от Господа, а да ги отвърне от юдовия цар, за да заздрави властта си над тях. И понеже хората бяха привързани към Господа и ходиха да се покланят в Ерусалим, където седеше престола на юдовия цар, той трябваше да въведе нова религия и нови празници, за да не се налага хората да ходят до Ерусалим и там да се привържат към юдовия цар. Сиреч мотивите бяха дори политически, а не религиозни или духовни.

Най-силно впечатление правят думите: "Тогава Еровоам установи празник, който бе измислил от сърцето си"

В същото време имаше 7 празника, които бяха измислени от Бога, а не от човешко сърце и които бяха дадени от Бога да утвърждават идентичността на Божиите хора с Бога на Израел. (Отварям една скоба: Знаем със сигурност, че празниците, които са дадени от Бога са с точно определена дата, както е Пасхата например, както и празника на Тръбите, Шатроразпъване, Денят на Умилостивението, Петдесятница, Пурим и др., за които четем в Лев. 16 и 23, Втор. 16, Изх. 30 и 34, Чис. 28 и 29 и Естир 9 глава. За раждането на Христос обаче нямаме точно хронологично указание или маркер за време, дадено в Писанието, за да можем със сигурност да кажем кога точно се е родил Исус Христос от Назарет. Явно това не е нещо, което би трябвало да интересува вярващите. Съмнително е, а и се водят спорове и по отношение на годината на раждане на Христос – от 4 г. пр. н.е. до 1 г. сл. н.е.! Едно обаче е сигурно и с това се съгласяват повечето искрени и честни християни – факта, че Исус Христос *не е роден* на 25-ти Декември – бел. на Рангел).

Въвеждането на нов празник измислен по човешки от Еровоам обаче не беше просто въвеждане на празник, а празника беше инструмент за въвеждане на други богове! Целта на Еровоам беше да откъсне народа от поклонението към Живия Бог, което според Словото на Бога ставаше в Ерусалим и празника измислен по човешки беше инструмент да откъсне хората от Бога и да ги привърже към други богове.

Виждаме, че имаме абсолютно същото нещо - жертване на жертви на "боговете, които са извели Израил от

Египет", според думите на Еровоам и установяване на този празник на дата, която е измислена от сърцето на някой, който угаждаше на хората, а не на Бога: „Но той отхвърли съвета, който старейшините му дадоха, та се съветва с младите си служители, които бяха пораснали заедно с него... Затова, царят като се посъветва, направи две златни телета: и рече на людето: Трудно ви е да възлизате в Ерусалим; ето, боговете ти, Израилю, които те изведоха от Египетската земя” (3 Царе 12:8,28)

Свързването на двата празника в едно (празника на поклонението на слънцето и Рождество) не е било с цел да промени нещо, но напротив - да създаде ИЗКУСТВЕНО празник с етикета "християнски" и да го залепи върху вече добре утвърден и съществуващ езически празник.

Сред българите "Коледа" е бил също окултен ритуал, известен с поклонението на слънцето. Правили са се жертвоприношения от прасета, което обяснява днешната практика на клането на прасета около 25-ти Декември. Всичко това не е случайно, но е било направено целенасочено.

Тогава какво общо има светлината с тъмнината, когато всичко е направено с умисъл? Каква е била идеята?

Идеята е била да се угоди на хората. Знаем кой мисли за човешкото, а не за Божието. Угаждането на хората се е състояло в следното - папата е посъветвал Константин да позволи на хората, които се обръщали към християнството да колят говеда, както преди са жертвали на идолите, но този път да ги нарекат жертви в името на Бога.

Същността на празника Рождество

Тук идва мястото да се замислим, *що за мощно нещо е това празника*, та да има силата да откъсва хората от един Бог и да ги привързва към друг? Истина е, че този празник е:

1. **Създаден** от човечи

2. **Умишлено** свързан с раждането на сина-слънце и раждането на Христос - Началникът на живота, за да покаже един вид "връзка" между двете.

3. **Изкуствено** се създава "радостна атмосфера" с елементите на ритуалите, които са се спазвали в езическите обичаи – елхички и украшения, които се поставят точно заради този празник и нямат нищо общо с Христос, а имат общо с езическите ритуали.

4. Проповядва се, че "този е денят, в който Христос се е родил", като въпреки, че това е **лъжа**, ние все пак казваме, че "сме приели, че това е денят", което свидетелства за един друг Христос, който се представя – Христос, който е роден на празника на култа към слънцето.

5. Денят е наречен "свят", след като никъде в Словото нямаме заповед да наричаме определени дни "святи", освен установените от Бога празници.

6. Казват "няма нищо лошо да използваме ритуалите на езичниците, но да се покланяме на Христос", докато Господ казва: „Слушайте словото, което Господ говори вам, доме Израилев! Така казва Господ: Не учете пътя на народите, И не се плашете от небесните знамения По причина, че народите се плашат от тях. Защото обичаите на племената са суетни; Понеже само дърво е това, което секат от гората, Нещо издялано от дърводелски ръце с брадва; Украшават го със сребро и злато, Закрепват го с гвоздеи и чукове, За да не се клати” (Ер. 10:1 – 4).

И макар тук да става въпрос за издяланите идоли, не е ли показателно предупреждението, че не трябва да следваме пътя на народите – традициите, практиките и ритуалите им?!...

Има един много богохулен филм (**Забележка**: Филма се казва Zeitgeist – бел. на Рангел) който "доказва", че християнството не е нищо повече от имитация на "оригинални" египетски култове и това го "доказват" използвайки *общоприетия факт* от християните, че Христос е роден на 25-ти Декември. Тези лъжи са мостове към повече и повече заблуди.

Във филма* (в част 1) Христос се асоцира с множество други богове именно на базата на „установената“ дата на Неговото раждане – 25-ти Декември. Вижте списъка:

Хор (Хорус) е богът – слънце на Египет от около 3000 г. пр. Хр. – той е Слънцето, оприличено на човек. Хор е роден на 25-ти Декември от Изиди и е известен под много имена, едно от които е „Светлината“.

Атис (Фригия), роден от Нана на 25-ти Декември!

Кришна (Индия), роден от Деваки на 25-ти Декември!

Дионис (Гърция), роден на 25-ти Декември!

Митра (Персия), роден на 25-ти Декември! (Между другото, свещен ден за боготворене на Митра бил Неделя).

И така, не казвам, че "фактите" относно това, че именно на 25-ти Декември са се родили един куп богове е всъщност истина, а просто отразявам обстоятелството, че християнството по тази логика е просто част от целия този пантеон на всякакви (гръцки, римски, вавилонски, персийски, индийски и пр.) богове. Въпроса опира и до това каква апологетика бихме имали, когато хората от този свят ни попитат защо празнуваме именно на 25-ти Декември, когато са се "родили" още една - две дузини други богове, и в крайна сметка, с какво християнството е по - различно от тях?! За мен е ясно, че датата на раждането на Христос е нагласена така, че да обслужва интересите на другите религии, във време, когато като официална религия християнството е приело много от езическите практики и обичай!

Именно по този начин Христос е сведен до нивото на множеството богове, което служи за „доказателство“, че Библията е поредната книга с митове, в случая мита за Христос, което я превръща в поредното религиозно четиво!

**добавено от Рангел*

Кой създаде така наречените "християнски празници"?

Историческите факти сочат, че тези празници са с езически произход и са специални дни свързани с определени положения на небесните тела. При езическите религии на мистериите, положението на небесните тела има специално окултно значение при което се отварят специални духовни врати и специални енергии стават достъпни за просветените. Тези специални дати имат окултен смисъл и то не просто суеверен, а с реален демоничен ефект. Това че празниците носят имена на различни божества няма голямо значение за посветените на религиите на мистериите (Mystery religions) защото тези божества са само кодови названия за определени небесни тела. Пред непросветения народ - те са богове, но за просветените в мистериите те са източник на окултно знание и сили.

Има две ключови божества в езическия небосклон и това е слънцето и небесната царица. Тези божества имат много имена в различните религии, но същността е същата. В Библията имената с които тия са известни са Ваал и Астарта.

Ние знаем много добре от Писанията, че Бог се гнуса на идолопоклонството и поклонението към небесните тела: „И да не би, като подигнеш очи към небето, и видиш слънцето и луната, звездите и цялото небесно множество, да се мамиш, та да им се кланяш и да служиш на тях, които Господ твоят Бог разпредели на всичките народи под цялото небе” (Втор. 4:19)

Добре тогава, как стана така, че "най-святите" "християнски" празници (Рождество и Великден) са баш деня на раждане на слънцето и деня на астартата (ashtaroth, на англ. easter е празника „Великден“)? Това дали е станало "случайно" или има точно конкретна мотивация и цели далеч не по-чисти от тези на Еровоам? И ако Еровоам имаше политически цели, за когото отвръщането на народа от Господа беше само следствие, то дали тези които карат цялото християнство да празнува окултните празници на Ваал и Астарта са имали за цел нещо по-малко от това да подменят истинския Бог с лъжлив?

Ние още не сме видели смисъла на цялото нещо. Тези езически празници в християнството не са нищо по малко от Троянски кон, в чийто корем врага стои и дреме докато стане съдбоносния миг да се навдигне да избие стражите на вратите на господния дом и да отвори портите на църквата за Антихриста, когото тя ще прегърне като самия Христос. Запомнете тия празници ще играят ключова роля за измамване на цялото християнство, че Антихриста е самия Христос! И не е за учудване, ако 1700 години християнството е достатъчно сляпо да нарича деня на раждането на най-гнусния идол - слънцето - рождения ден на Исус, то лесно ще лапне по самото "слънце" когато се яви в човешки образ и ще го нарече Исус!

Относно пасажите в Рим. 14:5,6 – „Някой уважава един ден повече от друг ден; а друг човек уважава всеки ден еднакво. Всеки да бъде напълно уверен в своя ум. Който пази деня, за Господа го пази; [а който не пази деня, за Господа го не пази]; който яде, за Господа яде, защото благодари на Бога; и който не яде, за Господа не яде, и благодари на Бога” и в Кол. 2:16,17 – „И тъй, никой да ви не осъжда за това, което ядете, или което пиете, или за нещо относно някой празник, или новомесечие, или събота; които са сянка на онова, което ще дойде, а тялото е Христово” – те нямат нищо общо с преобличането на езически празници в християнски и вграждането им като троянски кон за отвличане на хората към други богове. Павел в Рим. 14 гл. говори за Господните (а не езическите) празници от Закона, което ясно се вижда и написаното "който пази деня" а не който празнува деня. Пазят се дните, заповядани от Закона, защото са базирани на наредба (Изх. 13:10). И понеже празниците заповядани в Закона имат духовен смисъл, Павел казва, че някой може да ги пази и физически (щом изпълнява духовния им смисъл), някой може и да не ги пази физически (щом изпълнява духовния им смисъл) именно затова казва "за Господа го пази" и "за Господа не го пази" и в двата случая е за Господа, защото човека трябва да изпълнява духовния им смисъл.

Да прилагаме този пасаж към празнуване на окултните и идолопоклоннически празници на Ваал (Рождество) и Астарта (Великден) е меко казано извращение на Писанията.

Какво се празнува на тази произволно избрана дата?

Решаваш да празнуваш рождения ден на Исус на измислена дата? То как ще го празнуваш - ще кажеш на жена си, децата си и познатите си - днес е рождения ден на Исус и аз искам да го празнувам. Не би ли било това свидетелство лъжа? Понеже това е произволно избран ден и не е истинския рожден ден на Исус. Т.е. подобно празнуване би било една измама. Ако ли пък кажеш - "ами днес не е рождения ден на Исус, ние не знаем кога е, обаче искаме да го празнуваме днес, понеже ни харесва да празнуваме рождени дни, ако и да не знаем датите". Тогава няма ли да каже някой: Ти човек обичаш истината ли си? Тогава защо празнуваш нещо на измислени дни. Дори самият факт, че човек от своето си сърце измисля нещо и го прави важно, за себе си, за семейството си - показва проблем защото, такъв човек се води не от Бога, а от собственото си сърце. И това със сигурност е лош пример и за децата и за околните.

Бог не случайно се е погрижил действителния ден на раждането на Исус да остане в неизвестност. А и не виждаме първите християни и апостолите да проявяват какъвто и да е интерес към този ден, ако и да са имали възможност фактологически да научат кога точно е бил.

Какво означава - "празник"?

На български тази дума идва от корена "празен", а празник е ден в който стоиш празен, сиреч не работиш. На английски holiday отива по-далеч да каже, че това е "свят ден". В смисъла на православната традиция празниците са също "святи дни" и на тях трябва да се стои празен - сиреч да не се работи, защото работенето на празник е грях. С други думи и зад българската дума "празник" пак стои смисъла на "свят ден".

Сега следва въпроса „свят за кого”? За Бога? За човечите? За мен лично? Думата "свят" или "отделен" няма религиозно значение, а е дума за обща употреба при отделяне на нещо за конкретни нужни.

Та тези празници за кого са святи? Ако ги припишем, че са святи за Бога, без Бог да е заповядал, то това е измама и лъжесвидетелстване спрямо Бога. Ако решим, че са святи за някакви човешки цели, които не са грях и в нарушение с Божиите заповеди, то тогава аз не мисля, че има проблем. Проблем би имало ако освещаваме неща, които са грях и нарушение на Божиите заповеди. Тогава имаме проблем.

(Източник: <http://www.fellowshipbg.org/index.php?topic=149.0>)

Тази дискусия отразява мнението на онези вярващи, които задават същите въпроси на които самият аз търся отговори, а именно:

До каква степен ние (Християнската Църква) сме позволили на езическите ритуали и порядки да определят църковният календар, вярвания, традиции и обичаи?...

Езически корени на датата 25-ти Декември

Датата 25-ти Декември има мисионерско значение. На този ден народите в Европа, Северна Африка и Мала Азия празнували раждането на своите богове - египетския Озирис (Серапис при гърците и римляните), персийския Митра, гръцкия Дионисий и др. В популярния през II и III в. в Рим култ на Митра на 25-ти Декември се е празнувал "Деня на раждането на Непобедимото Слънце" (Dies Natalis Solis Invicti), а римският император, който в 270 г. утвърждава този празник с указ, се е утъждествявал със слънцето. На 25-ти Декември заедно с новата вяра са вплетени и старите представи на предците ни за различни езически, огнени небесни божества – за непобедимия бог на слънцето, за славянските богове Перун и Даждбог. Вплетени са преклонението пред големия природен кръговрат, завършването на един природен цикъл и раждането на света отново, завъртането на слънцето и на деня към светлина и пролет с новата вяра за раждането на духа, поглеждането към истината и светлината. Упреквали християните, че празнуват в един и същ ден с езичниците, а св. Августин отговорил: „Ние празнуваме не както неверниците зачитат слънцето, а Този, Който е създал слънцето.“ (Източник: <http://sanownik.sdobreff.com/tvprograms.php?seldate=2008-12>)

Забелязал съм, че всички празници в Писанието са само за юдеите, а не за езичниците! Факт е също, че в НЗ няма никакви споменавания за отбелязване на какъвто и да е празник (от християните) - нито на Петдесетница, нито на Пасха, нито на Рождество или Възкресение. Единствения "празник" по моему е Господната трапеза. А това, че ние си празнуваме каквото и когато си искаме няма лошо, ще каже някой - вероятно, но не съвсем, защото отдаваме внимание на нещо, което Исус не е заръчал да се отдава внимание. От друга страна Ранната църква не е празнувала никакви празници – ако смятаме, че сме по – прави от тях, и че знаем повече за истината от тях – тогава нашите празници биха били оправдани, но аз лично се съмнявам!

„Коледа, така както и Рождество Христово, са типични езически празници. Това, което правим около 25-ти Декември, ако не е идолопоклонство (а то е, поради произволния си характер на богослужение), в най – безобидната си форма е светски културен феномен - богообразен фетиш, на който да се покланяме – с други думи заблуда. А ако едно нещо по същността си е заблуда, то няма да се превърне в истина, ако му се покланяш хилядолетия. Още по-зле е, ако го правиш с искрено сърце” (Димитър Пецов)

Езическите корени на Рождество Христово – празника „Коледа”

Началото

Първообраза на добрия старец можем да търсим още в древните богове - северният Один, летящ из зимното небе, който можел да лекува болести и да предсказва бъдещето; древногръцкият Посейдон – богът на моретата и земетресенията, който с тризъбеца си управлявал вълните; римският Нептун, който също владее моретата. В славянската традиция този аналог е намерен в образа на Даждбог - богът на слънцето.

Произход

Дядо Коледа невинаги е бил такъв, какъвто го познаваме днес. В древността човекът, който раздава подаръци, се наричал Свети Николай. Той е роден в земите, където днес се намира Турция, през 300-а г. Израснал в богато семейство, но от много малък останал сирак, тъй като родителите му починали. Николай заживял в манастир и когато бил едва 17-годишен, станал най-младият свещеник.

Невероятно много истории описват неговата щедрост. Той раздал фамиленото богатство под формата на подаръци и пари към всички нуждаещи се, като най-щедър бил към децата. Според легендите Свети Николай пускал торби с подаръци през комините или пък ги хвърлял през прозорците, но правел това тайно от всички, през нощта. Начинът, по който раздавал подаръците, и до днес е останал непроменен.

По-късно Николай бил ръкоположен за епископ, а шапката му, дългата дреха, бялата брада и червеното наметало се превърнали в негова запазена марка. След смъртта му той бил провъзгласен за светец. Образът на свети Николай се свързва с щедростта и добротата и той се смята за най-близкия първообраз на съвременния Дядо Коледа. (Свети Никола Мирликийски Чудотворец е източноримски духовник, епископ на град Мира Ликийска в областта Ликия. Приживе Никола Мирликийски е известен като противник на езичеството и арианството. След смъртта си е почитан като светец и покровител на моряците, търговците и затворниците. Повече за свети Николай вижте тук: <http://bg.wikipedia.org/wiki> - Никола Мирликийски, Уикипедия)

Превръщането на Свети Николай в Дядо Коледа

В началото на XVII век холандски преселници в Северна Америка основават колония - Ню Амстердам, станала през 1664 година Нови Йорк (днес Ню Йорк). За няколко десетилетия холандският обичай да се празнува свети Николай се разпространява в Съединените щати. За американците Синтерклаас става набързо Санта Клаус.

Приветливият раздавач на подаръци, представен като белобрад старец с дълга мантия и качулка, и дори понякога с епископски одежди, все пак си останал нравоучителен персонаж. Той възнаграждавал децата, които заслужавали, и наказвал неблагодарните и мързеливите.

След няколко десетилетия християнското общество намира за по-уместно да приближи този „празник на децата” към празника на детето Исус. По този начин в християнските семейства свети Николай започва да прави обиколката си през нощта на 24 декември.

През 1809 година писателят Уошингтон Ървинг споменава за първи път за въздушните пътешествия на свети Николай при традиционното раздаване на подаръците.

Първата история за Дядо Коледа

Първата история, написана за дядо Коледа и неговите осем елена, е поемата “Посещение на Св. Никола” (A visit from St Nicholas) от Клемънт Муур, публикувана на 23-ти декември, 1823 година, в нийоркски вестник "Sentinel". В тази коледна приказка се разказва как един закръглен, дребничък като елф Дядо Коледа, идва на шейна от Севера, дърпана от малко еленче. Той се обрисова като дундест, жизнерадостен, засмян старец, сменя митрата на свети Николай с шапка, владишкия му жезъл - със захарна пръчка, а магарето - с осем бързи елена. На лунна светлина в дните преди Коледа, той ходи от покрив на покрив, тихичко се спуска по комина, за да влезе в домовете и да остави подарък на децата във висящите по камината чорапи.

Клемент Мур познавал добре холандския, немския и скандинавския фолклор, а поемата му за Saint Nicholas всъщност се базира на холандската традиция за Sinter Klaas, която се спазвала на 24 и 25 декември. Неговото описание на Дядо Коледа е взето назаем от езическите тевтонски и норвежки легенди за палавия, но добродушен герой, който е в центъра на зимните празници по тези земи. Въпреки че Мур написва разказа си за забавление на своите деца, той бил публикуван след година в местен вестник, без да се посочва, кой е авторът, и оттогава многократно започва да излиза със заглавие “Нощта, преди Коледа”. Тази приказка, плод на чисто въображение, но все пак свързана със старата холандска традиция за Sinter Klaas, става една от най-популярните и обичани традиции на американската култура и в целия свят.

Развитие на образа на Дядо Коледа

Митът за Дядо Коледа не стига дотук. През 1939 кратка история, написана от Робърт Мейс, разказва за гальовния Рудолф - еленче с червен нос. Десет години по-късно този разказ е превърнат в песен от Джони Маркс. Днес тя е една от най-обичаните коледни песни.

Има още няколко варианта на легендата за Дядо Коледа. На 1 януари, 1881 година, роденият в Германия, но живеещ в Ню Йорк карикатурист Наст, публикува в един местен вестник („Harper's Weekly”) смешни рисунки на добродушното старче, но вече с нормален ръст, с бяла брада, закръглено тяло и одежди от червен сатен, с бял хермелин, шапка със заострен връх, обувки с обли върхове и бял колан.

Наст нарисувал също и дома на дядо Коледа с малка работилница за играчки, които се намирили на Северния полюс. Дядо Коледа имал голяма книга, в която записвал, кои деца са били послушни през годината и кои – не! В продължение на близо 30 години Наст изобразява в стотици рисунки всички аспекти на легендата за Санта Клаус, известен сред франкофоните като Пер Ноел или Дядо Коледа.

През 1885 година Наст официално заселва Дядо Коледа на Северния полюс чрез една рисунка, на която са изобразени две деца, разглеждащи върху карта на света маршрута на пътуването му от Северния полюс до Съединените щати.

Световна популярност на Дядо Коледа

Образът на Дядо Коледа печели световна популярност благодарение на реклама на "Кока-Кола". Художествения талант на Хедън Съндблом дава на Дядо Коледа човешко лице (придавайки му по този начин още повече убедителност и достъпност), издут корем, симпатично излъчване, весел вид и доброта. През 1931 г. художникът на компанията прави реклама, в която старецът в червени одежди пие популярната напитка. От този момент Дядо Коледа се превръща в любимец както на децата, така и на родителите в целия свят. В продължение на близо 35 години Соса Сола разпространява този портрет в пресата и по-късно в телевизията по целия свят. Представата, която имат днес децата за Дядо Коледа, е силно повлияна от този образ.

Домът на Дядо Коледа в Лапландия става голяма туристическа атракция. В дните преди Рождество Христово къщата е посещавана ежедневно от над 5000 души, като голяма част от хората, които идват, са от Япония и Европа. Домът на добрия старец е разположен на няколко километра извън столицата Рованиеми - в градчето Корвантунтури.

Популярността на Лапландия идва в началото на 50-те години на ХХ век, а дотогава зад Полярния кръг било снежна пустош. Тогава в Рованиеми пристига вдовицата на американския президент Франклин Делано Рузвелт - Елеонор. Малко преди да дойде съпругата на Рузвелт на 9 километра от Рованиеми, в Корвантунтури, е построена къщата на добрия старец. Наблизо минава път и местните жители започват да продават сувенири на малкото туристи, навещаващи все още почти неизвестната област в далечната Финландия. Дестинацията обаче бързо придобива популярност. Все по-често любопитни туристи от чужбина започват да посещават покоите на Дядо Коледа непосредствено преди Рождество Христово. Това продължава до 1985 г., когато домът на белобрадия старец е напълно реконструиран и официално открит за целогодишни посещения за децата и техните родители. През 1995 г. районът е провъзгласен за "официалната столица на Дядо Коледа".

В Рованиеми освен дома на Дядо Коледа, неговият офис и пощата, е издигнат през 1996 г. и увеселителният парк "Санта парк". Развлекателният център може да приеме до 50 000 души в седмиците преди Рождество. Паркът представлява огромна пещера, в която са поставени въртележка, както и многобройни сергии на джуджетата с различни сувенири и украшения.

Кой всъщност е Дядо Коледа?

Дядо Коледа е легендарна фигура, традиционен патрон на Коледа в много страни. Образът му се е изменял според вкуса и културата на всяка от тях, но в повечето случаи ние го свързваме с веселия доброжелателен и пълничък човек в червен костюм, носещ чувал, пълен с подаръци.

Научна теория за Дядо Коледа

Дядо Коледа наистина може за една нощ да разнесе подаръци на всички деца по света. Учени от университета на Северна Каролина, САЩ, доказаха, че епичното пътешествие на Дядо Коледа с цел за една нощ да разнесе подаръци на всички деца по света, е възможно, пише вестник "Сън", цитиран от БНР. Лари Силвърбърг, специалист по механика и аерокосмическо инженерство твърди, че добрият старец успява да свърши работата си с помощта на електромагнитните вълни, компютърните науки, нанотехнологиите, генното инженерство и пространствено-времевия континуум.

"Пътешествието на Дядо Коледа е възможно и се основава на правдоподобната наука. Благодарение на откритието на Айнщайн, че времето и пространството се изкривяват, добрият старец разполага с месеци, за да достави подаръците си, докато на Земята всъщност са изминали само няколко минути. Шейната му е оборудвана със SatNav за определяне на точните маршрути и освен това се тегли от генетично променени еленчета, които могат да летят и да пазят равновесие върху покривите. Тежестта на подаръците не създава проблеми на Дядо Коледа, защото той в действителност не ги носи със себе си, а ги изработва на място от сажди, като за това разчита на нанотехнологиите", обяснява Лари Силвърбърг.

Как се нарича той у нас и по света?

В *България* името Коледа е навлязло чрез римското "*календе*", с което римляните означавали първия ден на всеки месец и по-късно по силата на фонетични закони в българския език се превърнало в Коледа. Дядо Коледа е известен с различни имена в различните страни на света:

В *Америка* го наричат Santa Claus.

В *Австрия* и *Швейцария* - Christkindl или Christ Child.

В *Норвегия* и *Дания* - Юлнисен

В *Англия* - Father Christmas.

В *Италия* - Babbo Natale.

В *Германия* – Weihnachtsmann, Kriss Kringle или Sankt Nikolaus.

Във *Франция* - Pere Noel или le Petit.

В *Швеция* – Jultomten.

На *Хаваите* – Kanakaloka.

В *Чили* - Viejo Pascuero.

В *Япония* - Hoteiosho – свещеник, който носи подаръци, или Santa Kurohsu (а също и Одзи сан)

В *Русия* – Дед Мороз (Дядо Мраз)

В *Китай* - Shengdan Laoren.

В *Холандия* - Sinter Klaas, който идва от Испания, придружаван от Черния Пиет - той носи подаръци за лошите деца.

В *Гърция* и *Кипър* от Ајос Василис /Свети Василий/.

В *Колумбия* - Папа Паскуал.

В *Испания*, *Пуерто Рико* и *Мексико* - The Three Kings.

В *Бразилия* - PAPA Noel.

В *Хонконг* - Lan Khoong или Dun Che Lao Ren

Дядо Коледа в различните континенти – как се празнува Коледа по света?

Африка

Мисионери са пренесли коледната традиция и в Африка и тамошните християнски съобщества я спазват. Африканците пеят коледни песни и химни на своите си езици, а децата окачват чорапки, в които очакват да им бъдат пуснати подаръци от Дядо Коледа. Коледата в Южна Африка е летен празник, а през декември южното лято носи великолепни дни и курортният сезон е в разгара си.

Азия

За разлика от другите континенти в Азия живеят най-малко християни, затова Коледата не е така популярна. Там, където има християни и се спазва традицията, се разменят подаръци, пеят се коледни песни, украсяват се домовете и се окичват коледни елхи. В Япония живеят много християни и коледните тържества там придобиват все по-широка известност: улиците са осветени празнично, а подаръци и елхи се продават в много магазини. Филипинците окачват в домовете си звездовидни фенери. В полунощ, на Коледа, християни от цял свят се събират във Витлеем. На мястото, където се смята, че е роден Исус, те застават на колене и целуват Сребърната звезда.

Австралия

Празничният месец декември в Австралия започва през горещото лято. Тук Коледата се чества по традиция и хората посещават църква рано сутрин. Коледният обяд австралиеца предпочита да го осъществи под формата на пикник, излет в гората или плаж. Той украсява дома си с цветя, като най-предпочитана е коледната звезда, и пее весели песни. В коледната нощ в Мелбърн се стичат хиляди австралийци, пеят тържествени химни, а Дядо Коледа може да бъде видян, както на улицата, така и на сърф. Общественият празник се предава на живо по телевизията и радиото във всички страни.

Европа

В Европа красиво се празнува Рождество Христово. В Англия тази традиция датира от 596 година, когато там започва разпространението на християнството. Днес се спазва традицията Дядо Коледа да слага своите подаръци през празничната нощ и за тази цел децата оставят празни чорапчета под елхата с надеждата, че те ще бъдат напълнени до сутринта. Любопитното е, че в тази страна денят след Коледа го наричат Boxing Day. Една от версиите защо се нарича така, е обяснението, че box означава кутия. На този ден децата изваждат своите спестени пари, събирани в глинени кутии. Когато кутиите се напълнят, те ги счупват. Друга версия е, че името му идва от традиционните боксови турнири, които се организират на 26 декември.

Северна Америка

САЩ е огромна страна, в която живеят хора, принадлежащи към различни етнически групи и заради това там се спазват различни обичаи. Общото е, че всички улици и магазини греят в светлина и могат да се видят много украсени елхи, както и Дядо Коледа. Коледните експонати създават празничен вид, а бакалиите продават всичко необходимо за празничния обяд: пуйки, свински деликатеси, захарни лакомства, сладкиши.

Южна Америка

В Южна Америка Рождество Христово се отбелязва главно като празник на плодородието, в който всички благодарят за изобилието, с което ги е дарила майката земя и се молят и занаят пред да се радват на урожая. Децата нямат коледни елхи, но знаят какво представлява Рождество Христово.

Писма до Дядо Коледа

Децата пишат на Дядо Коледа от незапомнени времена. Към 90-те години на 19 век пощите са били препълнени с писма за Дядо Коледа всеки декември. Има големи различия в правилното изписване на името му, както и на адреса – Северния или Южния полюс. Освен това в пощите не са знаели какво да правят с

писмата. Но децата продължават да вярват, че Дядо Коледа ще прочете техните писма и ще им донесе желаните и очаквани от тях подаръци.

Подаръците в коледната нош

В християнството традицията да се поднасят подаръци изглежда възниква от момента, в който мъдреците даряват новородения Исус със злато, тамян и смирна. Според евангелието на Матей в Библията се казва, че когато те дошли и видели детето с неговата майка Мария, се поклонили с уважение, отворили дисагите си и му поднесли своите дарове. При много народи подаръците се раздават от добри същества, които идват от други светове: тролове, джуджета, ангели и елфи.

В **Норвегия** те се раздават от домашни елфи, които живеят на таваните или в конюшните. Наричат ги Юлнисен. В навечерието на Коледа те се появяват, за да разнесат подаръци из домовете.

Във **Финландия** прочутият новогодишен вълшебник се казва Йоулупукки. Името не е избрано случайно. "Йоулу" означава Рождество, а "пукки" - козел. Финландският Йоулупукки носи висока конусообразна шапка и червена одежда. Обкръжен е от джуджета с островърхи шапчици.

В **Италия** на 24 декември се празнува Денят на дървото. Коледните пазари затварят вратите си с невероятно шествие на 5-и януари вечерта, точно преди да си появи магьосницата Бефана. Старата и добра вещица всяка година влиза в дома през комина и оставя подаръци за децата. Тези, които са слушали и са се държали добре, получават сладкиши, орехи, мед и сушени плодове. А лошите намират въгленче от захар, морков, чесън. Бефана е спътница на Бабо Натале - италианският Дядо Коледа.

В **Германия** децата посрещат Кристикиндл – ангел на мъничък елен, който им носи сладки и играчки.

В **Швеция** новогодишните герои са двама: добрият старец с голям нос – Юлтомтен, и джуджето Юлнисен. Те оставят новогодишните подаръци на перваза на прозореца. Ето го Юлнисен.

В **Гърция** подаръците се раздават на Нова година. Айос Василис е любимият светия на гръцките деца.

Коледните символи

Рождество Христово е празник, посветен на християнската любов и братство, които са част от културата на много народи по света. Чества се раждането на Христа – спасителят на човечеството. Всички празнични символи имат определен произход и значение. Те са свързани с божествената сила и защита, на които Йосиф и Мария се радвали, и затова ние ги пренасяме в домовете си във вид на коледна украса.

Коледната елха. Много-много отдавна, преди векове, заедно с Коледа християните празнували тържествено 24-ти декември и празника на Адам и Ева – първите хора, които Господ създал, след като сътворил света. Устройвали се пищни тържества с различни религиозни представления. Едно от тях показвало как Адам и Ева изяждат ябълката на познанието от райското дърво. Но празникът бил посред зима, когато ябълката няма листа и плодове. Затова я замествали с вечнозелена елха, която украсявали с ябълки. По-късно, за да стане украсата по-празнична, започнали да кичат елхата с гирлянди, сухи сладки и свещички, а ябълките потапяли в червен захарен сироп. На върха поставяли красива звезда, за да напомня нощта, когато витлеемската звезда възвестила раждането на Христос. Така двата празника се слели, а чудесният обичай да се украсява зелена елхичка се разпространил из целия свят. В наши дни ябълките и сладките са заменени с различни играчки и гирлянди, но традицията да се украсява коледно дръвче останала. (Източник: <http://bglog.net/Obrazovanie/10213>)

Звездата на върха на елхата символизира звездата, изгряла над Витлеем, когато Исус Христос се родил. Тя има значението на пътеводна звезда в нашия живот.

Извитата захарната пръчица е куката, гегата на пастирите, които първи огласили новината за раждането на Исус Христос. Коледният венец напомня короната от тръни, която била поставена на главата на Исус по време на неговото разпятие на кръста.

Камбанките свързваме с църквата и християнската религия. Църковните камбани канят вярващите да дойдат и да се поклонят в църквата. В най-общ смисъл те служат за отправяне на съобщения. Те също така символизируют хармонията в християнското общество, действат като посредник между Земята и Небето и представляват връзката между хората и Бога.

Лавър и тис – използват се като символи на триумфа и безсмъртието.

Коледният венец напомня короната от тръни, която била поставена на главата на Иисус по време на неговото разпятие на кръста.

Запалената свещ е елемент от широко разпространена традиция при много народи и има различни тълкувания, но при коледните символи е свързана със светлината на небесата, със слънчевата топлина и светлина, с любовта, страстта и надеждата. Изкуственото осветление символизира светлината на света, която носи Иисус Христос и ни извежда от тъмнината. Светлината ни помага да видим пътя на живота. Свещта е духовността, вярата, копнежът, посветен на духовната страст и стремеж. Тя се свързва с мимолетността, преходността на човешкия живот и бързото изнизване на годините.

Коледарите. През Средновековието в Англия и Франция, коледарите (carols) са били танцьори, съпровождани от песни. Във френския език "carol" е вид танц в кръг. С времето значението на тази дума се изменило и е останала само за някои видове песни. Англо-саксонската традиция представлява събирането на малък хор на мегдана на селото, който пее песни, за да развлеча минаващите хора. Много от популярните действия на коледарите произтичат от френските и английските традиции. (Източник: <http://bglog.net/Obrazovanie/10255>)

Нека сега ви представя и традициите, свързани с Бъдни вечер.

БЪДНИ ВЕЧЕР – 24-ти Декември

На тази вечер всеки сяда тихо и кротко, и си прави житейска равностметка какво е направил през живота си за себе си, и какво за другите, които са свързани с него.

Бъдни вечер (24 декември) е празнична обредна вечер срещу Коледа, **свързана в езическата епоха с раждането на новото Слънце и новата астрономична година, в християнската митология - с раждането на Иисус Христос.** Трапезата на Бъдни вечер е тържествена. Приготвят се нечетен брой постни ястия.

Под трапезата се поставя слама (аналогия с обора, в който върху слама е родила Дева Мария). Най-възрастният представител от рода прекадява с тамян трапезата и прочита молитва. В огъня през цялата нощ трябва да гори дъбово или крушово дърво, което с топлината и светлината си символизира **раждането на новото Слънце и на Христос.** На Бъдни вечер се извършват магически действия (гадаене) за плодородие, за здраве и благополучие на всеки член от семейството. Среднощ по домовете тръгват коледарите.

ТРАДИЦИЯТА ПОВЕЛЯВА

Бъдни вечер е един от най-важните семейни празници. Той е посветен на дома, огнището, но и на умрелите предци-родственици, които също се считат за част от семейството.

В различните краища на страната народът я нарича Малка Коледа, Кадена вечеря, Вечерня и Неядка. **Дори самото название на Рождественската нощ — Коледа, няма християнски произход. В него се откриват срички от обредите на древните тракийци и южните славяни.**

По стара традиция, преди да се нареди празничната трапеза на Бъдни вечер, стопанинът на къщата запалва специален пън в огнището, наречен бъдник. Отначало разбърква с него огъня, наричайки: "Колкото искрици, толко пиленца, шиленца, теленца, дечица в тоя дом!" После поставя тънкия край на дръвчето в огъня; там то остава да тлее цялата нощ и да поддържа огъня жив. Дървото е крушово, дъбово или буково.

В предварително издълбана в него дупка се сипва червено вино, тамян и зехтин за берекет. Преди да се сложи

в огъня, се запечатва с пчелен восък. Така приготвен коледният бъдник, наричан още коледник или прекладник, се смята за миросан и осветен и вече може да бъде принесен в жертва на божествата.

Този обичай е отглас от стари славянски вярвания по нашите земи. Според тях, в деня, когато се очаквало да се роди дете, мъжът запалвал осветено дърво, за да прогони духовете на умрелите преждевременно бебета, покойници, зли орисници и вещири. След покръстването българският народ запазил този обичай, но палел миросаното дърво в чест на раждането на Спасителя.

На Бъдни вечер на трапезата трябва да има 7, 9 или 12 ястия. Това са три от свещените числа на древноюдейската Кабала. Гозбите са постни. Задължително се приготвят сарми, пълнени чушки и компот от сушени плодове.

По искрите от огъня пък се гадае каква ще е годината. Колкото повече са те, толкова по-богата ще е реколтата, кравите по-млечни, а прасетата - по-глъсти.

Празничната трапеза се нарежда върху слама на земята в югоизточния ъгъл на одаята под иконостаса. Трапезата трябва да е отрупана с всички, което се произвежда в домакинството: варено жито, варен фасул, сърми, пълнени чушки с боб (или ориз), ошаф, туршии, лук, чесън, мед и орехи, вино.

В някои краища правят също тиквеник, зелник и малка пита, в която е скрита паричка (на когото се падне, ще бъде щастлив цялата година). В четирите ъгъла на стаята се поставя по един орех. Това се прави, за да се осветят четирите краища на света.

Преди да започне вечерята на Бъдни вечер, най-стариият мъж в дома прекадява трапезата. По-рядко това го прави най-възрастната жена, защото като праправнучка на грешната Ева, тя се смята за нечиста. Вярва се, че тамяният прогонва лакомите дяволчета от масата, а силата на баща им Сатана и неговите помощници вещири, караконджоли, магьосници отслабва. Така тъмните сили не могат да извършат злините, замислени в навечерието на Коледа. Прекадяват се и всички помещения в къщата, кошарата, оборът.

Според езическите традиции по нашите земи в навечерието на Рождество Христово стопанката на дома трябва да залъже с погача злия бог Коледо. Питката трябва да е кръгла или завита като кравай, но замесена постна, без яйца и мляко. Ако някой е сторил в дома тежък грях през годината, отгоре ѝ се намазва малко мед за омилостивяване на злопаметния Коледо.

Празничният хляб в различните краища на България се нарича боговица, вечерник или коледник. На трапезата се разчупва от най-възрастния в семейството с думите: "Ела, Боже, да вечеряме". В християнски времена, поканата започва да важи за раждащия се Христос. Първото парче се слага под иконата на света Богородица. Момите слагат залък от боговицата под възглавницата си, за да им се присъни момъкът, за когото ще се омъжат.

От тестото на погачата се пекат и малки кравайчета - колачета. С тях се даряват коледарите на следващия ден. Всеки трябва да опита всички ястия, за да му върви годината. Накрая по избраните орехи се гадае ще бъде ли здрав; ако орехът е пълен, няма да боледува. Докато трае вечерята, никой не трябва да става от масата.

Ако все пак се наложи да я напусне за малко, върви приведен, за да не повалят караконджолите житата и да не обрекат селото на глад. От сламата, върху която е вечеряла фамилията, напролет се сплитат венци и окачват на плодните дървета, за да раждат изобилно.

Трапезата не се вдига цялата нощ, за да не избяга късметът. Вярва се, че когато домочадието заспи, близките покойници идват да вечерят.

Дванадесет мръсни дни започват от Коледа до Йорданов ден. Народът ги нарича още погански или вълчи нощи, защото от 25 декември до 6 януари границата между земята и небето изчезва. Разделението между този и онзи свят временно се заличава. По време на поганските дни духове на умрели идват в света на живите. Битува страхът, че някой от тях може да си хареса човек от фамилията и да го отнесе със себе си.

Когато настъпи полунощ и Коледа, тогава ще дойдат коледарите, тогава ще се роди Христос, но и тогава според народните вярвания, започват Мръсните дни.

Коледуването замества древните езически посвещения на младежите в зрялост. Според традицията коледарите са само момци, които са готови за женене.

Коледарите се предвождат от станеник. Той носи обредното дръвче - ябълка, елха - клон със седем разклонения, на които е забучена варакосана ябълка, кравай, червени конци, зеленина, монети.

Облечени в нови дрехи, заметнати с ямурлуци, с калпаци, украсени с чимширови китки, пуканки, нанизани на червен конец, сушени сливи, стафиди, коледарите обхождат всички домове. Станеникът изрича благословия, предназначена за семейството и къщата; после дружината изпява песни и за всеки един поотделно.

Стопаните даряват богато коледарската дружина — колаци, дребни пари, месо, сланина, брашно, боб, лук, вино и орехи. С част от събраното на следващия ден коледарите си устройват угощение; друга част продават и даряват парите за църквата, училището или читалището.

Вярва се, че на Коледа небето се отваря и всичко в един миг светва; това обаче могат да видят само праведниците. На Коледа човек може да си пожелае каквото поиска, желанията се сбъдват.

На този ден свършват четиридесетдневните Коледни пости, които са започнали на 15 ноември на Коледни заговезни. Според народното вярване божата майка се замъчила на Игнажден и на Малка Коледа родила млада бога, но за това съобщила на другия ден.

Първеския, млада булка, която ражда за пръв път, като роди не съобщава новината на този ден, а на следващия - тогава се викат гости. На Бъдни вечер важна роля играят бъднякът, трапезата, каденето и обредните хлябове. Бъднякът е специално избрано тригодишно право дърво. В гората го отсичал момък, носел го вкъщи и го палели в огъня. Според народното суеверие бъднякът поддържа през цялата година огъня в огнището.

Обредните хлябове са три вида. Първите са хлябове посветени на Коледа. Вторият вид хлябове са посветени на селските занаяти - земеделие, скотовъдство, на къщата и покъщнината. Третият хляб е приготвен за коледарите, които ще дойдат да коледуват. Всички видове хлябове се месят придружени с ритуали и песни. Според песните брашното се сее през три сита, възпети като копринени. Кади се като се използва палешника, а водата, с която се замесва брашното се донася с бял котел от мома или млада булка оженена през есента преди Бъдни вечер, която още не е раждала.

Трапезата на Бъдни вечер трябва да бъде изобилна, а храните на нея - нечетен брой и постни. По традиция се приготвя варено жито, варен фасул, сарми с ориз или булгур, ошав. Слага се също така чесън, орехи, мед, кромид лук, запазени от лятото пресни плодове, вино, ракия - всичко, което е произведено през годината в суров или обработен вид. На трапезата се поставя също така сурово жито и колакът от Игнажден.

На места в Западна България, Тетевенско, Пловдивско и Македонската област се изпича прясна пита със сребърна пара. Под трапезата на Бъдни вечер се разстила слама. До трапезата се поставят различни предмети - ремъка на ралото, напълнена с житни зърна ръкавица, паничка с пясък, кесия с пари, сито с житни зърна и вързани за него с червен конец босилек и чесън, сърп. Вечерята на Бъдни вечер винаги е в семеен кръг и трябва непременно да бъде кадена.

Най-възрастният мъж или жена прекадява с тамян най-напред масата, след това всички останали стаи и помещения в дома, накрая двора и обора. Според народното схващане с каденето се прогонват злите и нечисти сили. Вечерята на Бъдни вечер започва рано, за да узреят рано житата. По време на яденето хората не трябва да стават, за да лежат квачките върху яйцата и да измътят пиленца. Само стопанинът има право да става, но трябва да върви приведен, за да се превиват житата от зърно. Остатъкът от хляба се слага на полицата, за да израснат високо житата през лятото.

След вечеря децата се търкалят върху сламата на една страна, за да се превият така и житните стъбла. От трапезата на Бъдни вечер се запазват орехите, суровото жито и недогорялата свещ за следващите кадени вечери. Самата трапеза според вида на храните има поминален характер. При сядането около нея някъде се оставя празно място - за мъртвите /починал близък или роднина/. През нощта софрата не се прибира, защото хората вярват, че починалият ще дойде на вечеря.

Около трапезата на Бъдни вечер се гадае. Гадае се за времето през всеки месец от новата година, за очакваната реколта от различните култури, за здравето на всеки член от семейството, за предстоящия брак на момите.

Посреднощ на Бъдни вечер тръгват коледарчетата. Те ходят по къщите на роднини, съседи и цялото село. Те са момчета от осем до дванадесет годишна възраст. Това ходене се нарича "коледуване". Всяко коледарче носи дрянова пръчка. Коледарчетата са предвестници на коледарниците. Не се чуват онези песни, които се пеят по Коледа, пеят се само кратки песни и припевки. За коледарчетата домакинята е приготвила рано сутринта колачета, които им дава заедно със сушени круши, сливи, орехи, ябълки, грозде.

Предлагаме ви да си направите погача със сребърна пара за Бъдни вечер. На този член от семейството, на когото се падне паричката, през цялата година ще му върви и ще бъде здрав и щастлив.

(Източник: <http://selenabg.com/index.php/2008-08-12.html>)

Тази статия е показателна доколко езическите традиции са се смесили с християнството до такава степен, че вече е невъзможно да се отдели езичеството от християнството!

Коледуване и други обичаи

В България празникът Рождество Христово е продължение на празника Бъдни вечер - последния ден от великите пости, който започва от полунощ с обичая коледуване. В него участват коледари - мъже - ергени, годеници и по-млади, скоро женени мъже. Подготовката им започва от Игнажден. Тогава разучават коледните песни, създават се коледарските групи, определя се водача на групата, който е по-възрастен и женен. Облечените празнично коледари са с накичени с китки калпаци, а в ръцете си носят „шарени тояги“. Времето за коледуване е строго определено от традицията – от полунощ до изгрев слънце на Коледа. В народните представи тогава се появяват караконджули, вампири, таласъми и др. свръхестествени същества. Вярва се, че коледарите със своите песни имат силата да ги прогонят.

Коледарите обхождат домовете на групи, като тръгват винаги в източна посока. Във всеки дом изпълняват песни за прослава на стопаните и благопожелание. Стопанинът кани около трапезата младите мъже и ги черпи с вино и ракия, а после момата ги дарява с вит кравай. Даряват ги още с пари, месо, боб, брашно, вино.

Коледарите си избират цар, или станеник — млад мъж, който знае коледарските песни, има артистична душа, щедра ръка и добро сърце.

Някога желаещите да коледуват е трябвало да искат специално разрешение от царя бан, което говори за посветителските функции на този обичай. С коледуването, сурвакането на Нова година, риненето на обори на Св. Силвестър (2 януари), къпането на Йордановден (Богоявление) момчетата показват, че вече са пораснали и могат да се оженят.

Обикновено групите от коледари се състоят още от старец, баба, трохобер, гайдар и четници певци. Старецът и бабата размиват, трохоберът събира даровете, гайдарът свири, четниците пеят. В някои райони коледарите се правят на котараци, мяукат и известяват за пристигането си. Момците коледари са облечени празнично, като за голям студ, какъвто обикновено е, с калпаци, окичени с наниз пуканки и китка от чемшир, с геги в ръце. Навсякъде по къщите ги чакат с радост, освен ако мъка някоя, смърт или болест не са сполетели дома.

От полунощ до сутринта коледарите обикалят домовете, пеят коледни песни с пожелания за здраве, щастие в семейството и богата реколта, а домакините ги даряват с коледарски кравай. Първо се тръгва от къщата на най-личния човек в селището — кмета, попа, също и даскала. Домакинът посреща коледарите с кравай и забодена в него пара. Домакинята дава сито с пшеница, което коледарите ръсят из къщата, за да се народи

през идващата година. На някои места, ако в къщата има мома за женене, тя приготвя специален писан кравай за любимия си. После всички писани краваи се излагат на обществено място, за да се оценят кой колко струва и да ги откупят с наддаване. Всеки момък откупува кравая на момичето си. Ако в някоя мома са влюбени повече момци, те наддават помежду си.

Петя се песни за всеки от семейството – от най-възрастния (както по старшинство, така и по уважение) до най-малкия. Песните са за здраве и дълъг живот, за имот, берекет (плодородие и благополучие), късмет, любов, щастие и добра среща, за радост, игри и веселия. Пее се на орач, овчар, свещеник, кмет, шивач... Коледарските песни нямат чет, но особено обичани са тези за прекрасни девойки, които надгриват слънцето или си поръчват риза от Света Богородица, надпяват славея, посрещат в градината два бели гълъба годещари, очакват първото си либе. Юначни момци препускат с коне вихрогони и надбягват слънцето, гонят сури елени, сражават се с турски войски, слизат в долния свят, за да си изведат оттам любима. Видно място в песните заемат пожеланията и благословиите.

Една от основните цели на коледуването е да се оповестят раждането на ново състояние на вселената, подреждането и организирането на света. Затова в голяма част от коледарските песни е запазен образът символ на световното дърво, а предсказаното в тях звучи съдбовно.

Всички семейства бдят още от предишната Бъдни вечер около огъня в очакване на коледарите. В огнището проблясват пламъците от бъдника още от Игнажден. Около огъня коледарите пеят песните си и наричат за добро, радост и късмет. От силата на огъня очакват изреченото да се сбъдне. Бъдникът, както и огънят също е магически. На някои места, когато той почне да догаря, извеждат мъжката челяд навън и около огнището остават само невестите – да се раждат все женски животни от стоката. Трески от бъдника се закопават в лозята за плодородие и добро вино, или се хвърлят в реката за здраве и дълъг живот. От бъдника се оставя и по една недогоряла главня, която всяка вечер от Коледа до Йордановден се пали и се гаси с вино – да предпазва от болести домашните животни.

На коледа се коли прасе. Трапезата не се вдига цял ден. Пепелта се пази през всичките дни от Игнажден до Йордановден, а после се събира и служи за лек на различни болести през цялата година. Когато домакинът стане от трапезата, ходи приведен, за да са така приведени до земята и отрупани с плод клоните на дърветата. На плодните дръвчета се връзва слама, за да раждат. Често стопанинът или малко момче люто се заканват на дърветата, които не дават достатъчно плод, а после някой ги успокоява – „Недей, от догодина ще родят“, като се е вярвало, че наистина започват да раждат. (Източник: <http://sanownik.sdobreff.com/tvprograms.php?seldate>)

Следващата статия отново отразява езическите традиции на Коледа (респ. Рождество)!

Пред Рождество Христово - празни църкви, пълни МОЛ-ове (Катерина Найденова)

Българите не сме вярващи, затова не празнуваме раждането на Христос, а берекета, твърди етнологът Веселин Тепавичаров

Три дни преди Коледа в София няма къде игла да пуснеш. Задръствания, опашки, бутаница – всеки бърза, мъкне торби, брой пари, прави резервации за кръчми. Сякаш на 25 декември не отбелязваме раждането на Исус Христос, а празника на прасето, виното и парите. Уж е християнски празник, но никой не отива на църква - всички са в мола.

„Известно е, че ние българите не сме вярващи и мнозинството не вярва в Христос. Или тези, които вярват, повече са убедени в някаква сила, а ходенето на църква, спазването на християнски обичаи, е далеч от тях" – така ръководителят на катедрата по етнология в Софийския университет - доцент Веселин Тепавичаров, обяснява нагласата на българина към отбелязването на Рождество Христово.

По начало, още от възрожденските години българите не са много вярващи, категоричен е доцент Тепавичаров. Той припомня, че когато през Възраждането се подема движението за създаването на самостоятелна Българска църква, това не се прави от религиозни чувства.

„Тъй като за религиозния човек няма значение каква ще бъде църквата – гръцка, българска, руска, дори не му трябва и църква, за да вярва в Господ и да се помоли или да говори с него. Църквата е била претекст, за да бъдат българите национално признати. Църквата е била използвана за решаването на един чисто политически въпрос“, казва доцентът.

Според него християнските празници за българското семейство, в условията на османската империя, са били един от най-ярките белези на идентичността.

„Ние сме християни, ние сме българи, ние изповядваме нашата вяра. Това ни разделя от завоевателя, от османците и тяхната държава и се идентифицираме като българи-християни. Дълго време сме се идентифицирали повече като християни, а чак по времето на Възраждането - като българи“, обяснява той.

„Известно е, че този празник е в чест на раждането на Спасителя, но в народната култура се примесват и много езически обичаи и традиции“, уточнява доцент Тепавичаров. На Бъдни вечер по стар обичай се слага голямо дърво - бъдник, което трябва да гори през цялата нощ, да поддържа жив огъня. То символизира младия Бог, който ще се роди в коледната нощ. В Кюстендилско, например, при внасянето на бъдника стопанинът на къщата казва: „За много години! Дошъл е Божик, носи ни берекет – агънца, ярета, бяла пшеница и големи гроздове!“ Пепелта на изгорялото дърво се запазва, за да се разпръсне по нивите и градините за плодородие.

„Голяма част от семантиката на празника е свързана с плодородието – да има берекет през годината, което е по-далеч от християнската философия и смисъла на раждането на Христос. Това не е чак толкова християнско, а в по-голямата си степен езическо“, обяснява Веселин Тепавичаров.

Той добавя, че това е свързано с житейския годишен цикъл на българския народ.

„Ние сме били аграрен народ и празниците са имали смисъл, доколкото те са били подчинени на идеята да се измоли от светец, сакрална личност или покровител берекет. От друга страна, самото Рождество Христово е предхождано от една поредица празници, като се почне от света Варвара, Никулден, Игнажден – това е една прелюдия към най-важния празник в християнството. Всичките тези празници също се празнуват с една голяма доза езически остатъци и преживелици. Тъй като навсякъде, където и да погледнем, е свързано с берекета, успешната година. А под успешна година се е имало предвид здраве, живот, фамилията да се плоди и да има какво да се яде“, разказва доцентът.

Що се касае до яденето – хлябът е най-святото за трапезата на българина на Бъдни вечер. Наредането на обредните хлябове е задача на стопанката. Според традициите хлябът се замесва с „мълчана вода“, налята мълчешком от момата или младата булка в семейството. От тестото се правят купните на нивата и домашните животни, както и „вит-превит кравай“, който се дава на коледарите. На трапезата се слагат пълнени чушки, боб, сарми с ориз, леща, жито, ошав и орехи. Колкото са повече ястията, толкова по-богата ще е годината.

След подреждането на трапезата най-възрастният в семейството има задачата да сложи тамян в палешника за ралото и да мине с него из цялата къща, в оборите и двора. Според обичая въглените се наричат за лозето, нивите, бостаните и домашния добитък. Другата задача на стопанина на къщата е да раздаде хляба на семейството около трапезата, като разчупването му също е съпроводено с молитви за „раждане на пшеница под път и над път и да се плодят животните“.

В днешни дни голяма част от българите не спазват обичая за постните гозби на Бъдни вечер. Или пък изчакват на масата дванадесетия час, за да се почне голямото месно плюскане.

Век назад 25 декември е бил свързан колкото с яденето, толкова и с коледарите. Групите ергени тръгват в полунощ по къщите, водени от възрастен мъж, знаещ всички коледни песни. Пред дружината, която има задача да обиколи домовете в селището, тичат малки момчета - „котета“, които чукат по къщите, мячат, за да известят идването на коледарите. Други момчета, наричани „магарета“, вървят зад коледарите и събират даровете и краваите.

В по-малките градове и села обичаят все още е жив и по Коледа телевизиите показват в новинарските си емисии репортажи от различни краища на България, където преоблечени момци, с калпаци на главите,

припяват: „Ой ви, момци коледарци..." В София това обаче не може да се види. А и кой ли от панелните столичани би отворил на непознат с овчи калпак и дървена тояга в ръка, колкото и добронамерено да звучи коледарската му песен?

За „Мръсните дни" едва ли пък са чували много от суеятите се около Коледа днес. Периодът, който се нарича така, е от Игнажден или Коледа до Богоявление (Йордановден, 6 януари). Той е свързан с представата за „нечистия", следродилен период на Света Богородица, продължаващ до кръщението на Младенеца. В различни части на България този период се нарича „Глухи дни", „Каракончови дни", „Поганите дни". В цялата етническа територия на българите този период се смята за особено опасен.

Според народните поверия трите световни сфери – небе (горе), земя (среда) и подземен свят (долу) „са се слели в едно хаотично пространство без времеви граници и социален порядък". В този период се появява караконджолът, който броди с вампири, таласъми, върколаци и самодиви. За да се предпазят от тях, вярващите носят в дрехите си скилидка чесън.

Според обичая през „Мръсните дни" съпрузите трябва да се въздържат сексуално. Би било много страшно, ако жена зачене в този период. А църквата забранява венчавката, кръщаването и опелото. „Мръсните дни" приключват с кръщаване на водата на Богоявление. Тогава настъпва новият космически и социален порядък. Съвременният българин е далеч от тези и от останалите многобройни обичаи. Далеч е и от религиозността на празника. Но доцент Веселин Тепавичаров е категоричен, че комунизмът не е допринесъл много за този атеизъм, както обясняват мнозина от по-възрастното поколение. „Може би повлия по някакъв начин на моето поколение и ако трябва да говорим за генерация, която не е вярваща - това е именно нашата. Това, че много хора сега ходят в църквите, молят се, палят свещи, не значи че те са вярващи, приемам го като тенденция. Сега, когато забраните паднаха, е нормално да избухне манията да се правим на религиозни."

Той е категоричен, че не само при християните се забелязва тази тенденция. „В помашките райони, след 1989 година се изградиха много джамии, не защото те са много вярващи – и те ядат свинско, пият вино, но това е начин да демонстрират своята идентичност. Дори строителството на църкви напоследък за мен по-скоро е белег на идентичност, отколкото вяра в Бог. Но нищо не се знае, може след време да се възвърне вярата в Бога. Хубаво е човек да вярва и да има страх от Бога. Когато човек се бои от Бог той е по-добър", уверен е доцентът.

Според него, далеч по-важното е, че чрез празнуването на християнските празници ние демонстрираме нашата българска идентичност. Така е било и след, и преди Освобождението.

„В съвременните процеси на глобализация, на интеграция в Европейския съюз, където текат много интензивни и сложни икономически, политически, етнически процеси, празнуването на тези празници може да е едно от средствата да запазим нашата идентичност", смята доцент Тепавичаров.

(Източник: <http://selenabg.com/index.php/2008-08-12.html>)

И така, езически ли е празника Рождество Христово? До колко това, което празнуваме днес е основано на библийска традиция и доколко на езически практики?

Отговорите на тези въпроси оставям на вас!

.....

„А когато се изпълни времето, Бог изпрати Сина Си, Който се роди от жена, роди се и под закона, за да изкупи ония, които бяха под закона, та да получим осиновението. И понеже сте синове, Бог изпрати в сърцата ни Духа на Сина Си, Който вика: Авва, Отче!" (Гал. 4:4 – 6)

„Аз съм цар. Аз за това се родих, и за това дойдох на света, да свидетелствувам за истината. Всеки, който е от истината, слуша Моя глас" (Йн. 18:37)

Рангел Младенов,

www.morphono.com

<http://bg.netlog.com/rangelm/blog/blogid=97712> – личен блог